

Den Země a Vavrouškovo "desatero"

22. 4. jsme oslavili spolu s lidmi na celém světě zvláštní svátek, Den Země. Poprvé ho slavili v USA r. 1970. Jeho smyslem je zamyslet se nad současností a zejména budoucností naší planety.

Připomněli jsme si při té příležitosti ještě jedno velmi smutné výročí. Uplynuly 2 roky od tragické smrti Josefa Vavrouška, prvního i posledního federálního ministra životního prostředí, který zahynul se svou dcerou v Roháčích.

Proč toto spojení? Byl to právě Josef Vavroušek, který se nejen zamýšlel, ale i aktivně prosazoval myšlenky *trvale udržitelného rozvoje*. Byl to on, který si tento mezinárodní pojem ještě upravil na zásady *trvale udržitelného života*. Založil společnost stejného jména. Vytvořil pojem *ekologie člověka*. Vytvořil doma i v zahraničí nejrůznější aktivity s vědomím, že už nestačí jen pouhá ochrana životního prostředí, ale aktivní prosazování koncepce trvale udržitelného života, mající řadu dimenzí a aspektů. Je skoro symbolické, že své myšlenky a zásady shrnul do deseti bodů a vytvořil tak vlastně nové "desatero" lidstva. K tomu jen malou poznámku, že v mnohém je možné nalézt ne nepodstatnou shodu s Desaterem biblickým.

1. Vztah člověka k přírodě. Nechápat přírodu jako bezedný zdroj surovin a úložiště odpadů, ale pěstovat sounáležitost s přírodou, úctu k životu i k přírodě jako celku.

2. Vztah lidského jedince ke společnosti. Odmítat jednostranný individualismus a opačně kolektivismus, klást důraz na vyváženost soutěživosti a spolupráce ve jménu společných hodnot.

3. Vztah člověka k dějinám. Poučít se z dějin, že pokrok znamená víc než pouhý kvantitativní růst, přičemž Vavrouškova alternativa není stagnace, ale kvalitní rozvoj lidského života.

4. Vztah ke smyslu vlastního života, kde proti konzumnímu způsobu

bu života staví ideu uvědomělé skromnosti a důraz na kvalitu života.

5. Vztah ke svobodě a odpovědnosti, kde proti jednostrannému důrazu na "práva a nároky" zdůrazňuje nedělitelnost práv a odpovědnosti.

6. Vztah k úrovni vlastního poznání, který varuje před přeceňováním našich znalostí ("pýcha rozumu") a vyzývá k opatrnosti při všech zásadách, ať do přírody či společnosti.

7. Vztah k vlastnímu životu, tj. neškodit svým jednáním a způsobem života sám sobě, svému zdraví, obnovit u lidstva "puď sebezáchovy".

8. Vztah k budoucím generacím – aby naše současná činnost neměla dlouhodobé či dokonce nevratné ne-

gativní důsledky pro příští generaci.

9. Vztah k odlišným názorům a civilizacím, vzájemná tolerance je naprosto nezbytná, nemá-li lidstvo skončit s bojem všech proti všem.

10. Vztah k věcem společným, poukazující na nebezpečí lhotejnosti ke všemu mimo úzce osobních zájmů. Právě lhotejnost otevírá cestu všem, kdo kořistí, vládnu a ničí. Záchrana Země a lidstva vyžaduje občanskou angažovanost.

Český filozof Erazim Kohák, dlouholetý emigrant a nyní profesor na Universitě Karlově v Praze, je přesvědčen, že *"... Josef Vavroušek vypracoval schéma pro záchranu Země a lidstva, kterým se může ekologické úsilí řídit hluboko do nadcházejícího století."*

Jaroslav Zahálka

Výměna informací v REC pre krajiny strednej a východnej Európy

Regionálne environmentálne centrum pre krajiny strednej a východnej Európy (REC) je nezávislá, nezisková medzinárodná organizácia, ktorej cieľom je pomáhať pri riešení environmentálnych problémov v regióne strednej a východnej Európy (SVE). Poskytuje množstvo programov, ktoré zabezpečujú vzájomnú spoluprácu mimovládnych organizácií, vládneho sektora, podnikateľského sektora a iných organizácií. Umožňuje voľnú výmenu informácií a pomáha účasti verejnosti v environmentálnom rozhodovacom procese.

Cieľom oddelenia REC pre poskytovanie a výmenu informácií je zabezpečiť prístup verejnosti k environmentálnym informáciám a pomáhať pri vytváraní siete environmentálnych organizácií. Až do politických zmien v 90. rokoch bol prístup verejnosti k informáciám veľmi zložitý alebo dokonca nemožný. Vládne štruk-

túry v tomto európskom regióne striktno určovali, ktoré informácie môžu byť prístupné a komu. Cieľom REC je v spolupráci s ostatnými organizáciami v regióne zbierať a sprístupňovať dôležité environmentálne informácie čo najširšiemu spektru záujemcov. Tým REC prispieva k zainteresovaniu verejnosti do rozhodovacích environmentálnych procesov, ako aj k spolupráci medzi sektormi. V širších súvislostiach takto posilňuje aj demokratizačný proces a prispieva k zlepšeniu stavu životného prostredia.

V záujme plnenia stanoveného cieľa poskytuje REC viaceré informačné služby určené predovšetkým environmentálnym organizáciám. Konkrétne tieto služby predstavujú knižnice s množstvom zväzkov publikácií, informačno-výmenný servis, ponuka environmentálnych databáz na Internete a publikácií o kľúčových ekologických oblastiach, ako aj diskusný priestor na